

ปัจจัยด้านทุนมนุษย์ที่มีผลต่อการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน ตำบลสวายจิก อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์
Human Capital Factors Affecting the Development of Community Enterprises in Sawai
Jeek Sub-District, Mueang District, Buriram Province

กิตติกร ฮวดศรี¹
กิตติกวินต์ เอี่ยมวิริยาวัฒน์²
รังสิมา สว่างทัพ³
รพีพรรณ พงษ์อินทร์วงศ์⁴
ชนินาถ ทิพย์อักษร⁵

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาปัจจัยด้านทุนมนุษย์ที่มีผลต่อการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนตำบลสวายจิก อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ การศึกษาครั้งนี้สามารถนำผลการศึกษามาใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานเพื่อประยุกต์ใช้ในการวางแผนการพัฒนาทุนมนุษย์ที่มีผลต่อการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนตำบลสวายจิก อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ ประชากรที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ ผู้นำกลุ่มหรือหัวหน้ากลุ่มวิสาหกิจชุมชน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บแบบสอบถามได้แก่แบบสอบถาม สัมภาษณ์ และทำการวิเคราะห์ผลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์โดยการหาค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ผลการวิจัยพบว่า

ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้นำหรือหัวหน้ากลุ่มวิสาหกิจชุมชนพบว่า ด้านเพศพบว่าส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ด้านอายุพบว่าส่วนใหญ่มีอายุมากกว่า 50 ปีขึ้นไป ด้านระดับการศึกษาพบว่าส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นหรือเทียบเท่า ด้านประสบการณ์ในการทำงาน/ในการประกอบอาชีพพบว่า ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการทำงาน/ประกอบอาชีพมากกว่า 10 ปี ด้านรายได้เฉลี่ยที่ได้รับในปัจจุบันพบว่าส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยที่ได้รับในปัจจุบันต่ำกว่า 5,000 บาท ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทุนมนุษย์ของผู้นำหรือหัวหน้ากลุ่มวิสาหกิจชุมชน ด้านทุนทางปัญญาพบว่าอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีความสามารถในการเรียนรู้ และแก้ไขปัญหาต่างๆที่เกิดจากการทำงานในอาชีพของตนได้ มีความเชี่ยวชาญเฉพาะในอาชีพ และมีโอกาสแสวงหาความรู้ใหม่ๆอยู่เสมอๆ อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ สามารถนำความรู้จากการศึกษา เลาเรียนมาหรือจากการได้อบรมพัฒนาจากหน่วยงานต่างๆที่จัดให้มาประยุกต์ใช้กับงานปัจจุบันของตนเองได้ สามารถถ่ายทอด หรือให้คำแนะนำเพื่อนร่วมงานหรือเพื่อนร่วมอาชีพหรือบุคคลที่มาขอคำแนะนำได้ อยู่ในระดับปานกลางมีทักษะการสื่อสารที่รวดเร็ว เข้าใจง่ายอยู่ในระดับปานกลาง มีทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลขที่แม่นยำไม่ผิดพลาดอยู่ในระดับปานกลาง และมีทักษะการใช้เทคโนโลยีในการสื่อสารเพื่อลดขั้นตอนในการทำงานได้อยู่ในระดับน้อย ตามลำดับ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทุนมนุษย์ของผู้นำหรือหัวหน้ากลุ่มวิสาหกิจชุมชน ด้านทุนทางแรงงานพบว่า อยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าแรงงานที่ใช้หาได้ง่ายโดยทั่วไปในชุมชนอยู่ในระดับ มากที่สุด เพราะส่วนใหญ่ในชุมชนจะประกอบอาชีพที่คล้ายคลึงกันหรือเหมือนกันทำให้สามารถเลือกแรงงานได้ไม่ยาก รองลงมาแรงงานที่มีอยู่ปัจจุบันมีเพียงพอ และต้องการลดต้นทุนในการจ้างแรงงาน อยู่ในระดับมาก ลูกค้าสั่งสินค้าน้อยเลยให้ทำให้ลดจำนวนแรงงานอยู่ในระดับปานกลาง แรงงานมีความพึงพอใจต่อค่าตอบแทนที่ได้รับอยู่ในระดับปานกลางอันเนื่องมาจากแรงงานหาได้โดยทั่วไปในชุมชนแล้วอีกทั้งสมาชิกในกลุ่มมีความรู้เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ชุมชนนั้นเป็นอย่างดีทำให้สามารถดำเนินการเองได้

^{1,2,3,4,5}อาจารย์สาขาวิชาการบริหารทรัพยากรมนุษย์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

โดยที่ไม่จำเป็นต้องจ้างแรงงานเพิ่ม แนวโน้มแรงงานในหน่วยงานของท่าน ท่านอยากได้แรงงานเพิ่มอยู่ในระดับ น้อย แรงงานไปอยู่กับกิจการอื่นที่เป็นประเภทเดียวกันอยู่ในระดับน้อย และผู้สมัครมีคุณสมบัติที่ไม่เหมาะสมกับงานอยู่ในระดับน้อย ตามลำดับ

คำสำคัญ: ทุนมนุษย์, การพัฒนา ,วิสาหกิจชุมชน

Abstract

This research aims to: To study human capital factors that are effective. To develop community enterprise. Tambon Sawai Ngam, Amphoe Mueang, Buri Ram This study can be used as a baseline. To apply in planning the development of human capital. Affect the development of community enterprises. Tambon Sawai Ngam, Amphoe Mueang, Buri Ram. Population used in the research are group leaders or community enterprise leaders. Using a specific random method. The tool used to collect the questionnaire. The interview questionnaire. And analyze the results with the computer program. By the percentage. Average. And standard deviation.

The research found that

Personal factors of the leader or the leader of the community enterprise group found that Sex found that most were male. In terms of age, it was found that most of them were over 50 years of age. The level of education found that most graduated from secondary school or equivalent. The work experience / occupation found that Most of them have more than 10 years of work / occupation experience. The average income received at the present time, found that the majority of the average income received is currently less than 5,000 baht.

Analysis of human capital information of leaders or leaders of community enterprises. The intellectual capital was found at a moderate level. And when considering each side, it was found. Have the ability to learn And solve problems caused by working in their own career. Professional in the field. And there is always the opportunity to seek new knowledge. Very high Secondly, it can bring knowledge from the study. From the development of the units that are applied to their current job. Can broadcast Or give advice to colleagues or colleagues, or people who ask for advice. At the moderate level Have quick communication skills. Easy to understand at a moderate level. The accuracy of numerical analysis was not significantly different at the moderate level. They have the skills to use communication technology to reduce the working process to a low level, respectively. Analysis of human capital information of leaders or leaders of community enterprises. Labor capital was found. At the moderate level. When considering the individual, it is found that the most commonly used labor in the community is at the highest level, because most of the communities are engaged in the same or similar occupations. Secondly, the existing workforce is sufficient. And want to reduce the cost of hiring labor. Very high Customers order fewer products to reduce the number of workers at a moderate level. Workers are satisfied with the level of compensation they receive at a moderate level due to the fact that they are generally found in the community and that the group members have a good knowledge of the community products. It can be done manually without the need to hire more workers. Labor Trends in Your Organization You want to get more workers at a lower level. Work with other companies of the same type is less. Candidates

who are not qualified for the job are at a lower level, respectively.

Keywords: Human capital, development, community enterprise

บทนำ

ในปัจจุบันต้องยอมรับว่าสินทรัพย์ที่จับต้องไม่ได้ (Intangible Asset) มีความสำคัญขึ้นเรื่อยๆ สินทรัพย์บางอย่างอาจมีค่ายิ่งกว่าสินทรัพย์ที่จับต้องได้ เช่น ทุนมนุษย์ (Human Capital) ซึ่งประกอบด้วย 3 สิ่งคือ ทุนทางปัญญา (Intellectual Capital) ทุนทางสังคม (Social Capital) ทุนทางอารมณ์ (Emotional Capital) ยิ่งในสังคมและเศรษฐกิจในปัจจุบันที่มุ่งเข้าสู่สังคมและเศรษฐกิจฐานความรู้ (Knowledge – Based Society) ยิ่งทำให้สินทรัพย์ที่จับต้องไม่ได้ เช่น ความรู้ กลายเป็นสิ่งที่มีพลังอำนาจมหาศาลวิธีการบริหารรูปแบบเดิมมักมุ่งไปในสินทรัพย์ที่จับต้องได้ คงจะต้องมีการเปลี่ยนกรอบแนวความคิดใหม่ว่าจะมีวิธีการบริหารใดที่ทำให้สินทรัพย์ที่จับต้องไม่ได้เหล่านี้มีราคามูลค่าเพิ่มขึ้น นอกจากจะมีมูลค่าเพิ่มแล้ว ยังต้องนำมาซึ่งความรักความผูกพันและความพึงพอใจกับเจ้าของสินทรัพย์หรือเจ้าของทุนมนุษย์เหล่านั้น โดยทุนมนุษย์คือ คุณลักษณะต่างๆ รวมถึงความสามารถที่มีอยู่ในตัวมนุษย์ อันได้แก่ ความรู้ ทักษะ ความสามารถ ซึ่งเกิดมาพร้อมกับตัวมนุษย์ผู้นั้น หรือใช้เวลาและเงินในการสร้างเสริม สะสม คงไว้ ทุนมนุษย์ไม่ได้เกิดขึ้นเฉพาะในโรงเรียนเท่านั้น แต่ทุนมนุษย์ถูกสะสมขึ้นมาหลายๆ ทาง เช่น ทางการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน การย้ายถิ่นฐาน ประสบการณ์ชีวิต การรักษาสุขภาพ รวมทั้งการค้นคว้าหาข้อมูลต่างๆ สาเหตุที่นักเศรษฐศาสตร์ใช้คำว่า “ทุน” เนื่องจากต้องมีเรื่องของ เวลา ความพยายาม เงิน ในการเสริมสร้างทุนมนุษย์ ซึ่งเป็นการลงทุนเช่นเดียวกับการลงทุนปกติ เพื่อให้ได้คืนมาทีหลังและการได้คืนมาไม่จำเป็นต้องได้มาในรูปของตัวเงินเพียงอย่างเดียว เงินเป็นเพียงส่วนหนึ่งเท่านั้น ส่วนคนที่มั่งคั่งทุนมนุษย์มาก จะมีความสามารถและมีแนวโน้มที่จะมีรายได้มากกว่าคนที่มีทุนมนุษย์น้อย จากการศึกษาของนักเศรษฐศาสตร์พบว่า คนที่จบปริญญาตรีหรือสูงกว่ามักรายได้ในชีวิตสูงกว่า นอกจากนี้เศรษฐศาสตร์ยังพบว่า การศึกษาเป็นการลงทุนที่ทำให้เกิดผลกำไรเช่นเดียวกับการลงทุนด้านสุขภาพเพราะสามารถทำให้คนทำงานอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น (นิสสารค์ เวชยานนท์. 2552 : 3)

จากเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้นคณะผู้วิจัยเล็งเห็นว่าตำบลสวายจิก อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ที่ใช้เป็นพื้นที่ดำเนินการวิจัยนั้นเป็นพื้นที่สำคัญทางประวัติศาสตร์และเป็นพื้นที่ใกล้เคียงกับแหล่งท่องเที่ยวสำคัญของจังหวัดบุรีรัมย์คือ สนามแข่งขันฟุตบอลไอโมบายสเตเดียมและสนามแข่งขันรถแข่งอินเตอร์เนชันแนลเซอร์กิตซึ่งในแต่ละปีมีนักท่องเที่ยวมาเป็นจำนวนมาก ที่สามารถขับเคลื่อนการวิจัยให้ตรงกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยและสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ของจังหวัดและยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัยและสามารถนำผลการวิจัยที่ได้เป็นต้นแบบในการวิจัยเพื่อศึกษากลุ่มเป้าหมายอื่นๆได้ คณะผู้วิจัยจึงสนใจศึกษา ปัจจัยด้านทุนมนุษย์ที่มีผลต่อการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนตำบลสวายจิก อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ ผลลัพธ์ที่ได้จากการวิจัยสามารถนำไปเป็นแนวทางในการเสริมสร้าง ปรับปรุงและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของชุมชนในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาปัจจัยด้านทุนมนุษย์ของผู้นำหรือหัวหน้ากลุ่มที่มีผลต่อการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนตำบลสวายจิก อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์

ความสำคัญของการวิจัย

การศึกษานี้สามารถนำผลการศึกษามาใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานเพื่อประยุกต์ใช้ในการวางแผนการพัฒนาทุนมนุษย์ และมีผลต่อการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนตำบลสวายจิก อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์

สมมติฐานการวิจัย

ปัจจัยส่วนบุคคลมีความสัมพันธ์กับปัจจัยด้านทุนมนุษย์

ขอบเขต กรอบแนวคิดของการวิจัย

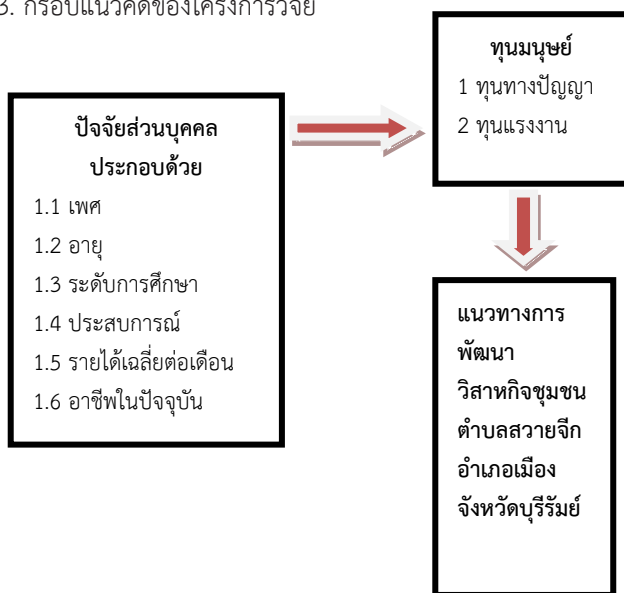
1. ขอบเขตของการศึกษา

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นการศึกษา ปัจจัยด้านทุนมนุษย์ที่มีผลต่อการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนตำบลสวายจิก อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ คณะผู้วิจัยได้เก็บแบบสอบถามกับผู้นำกลุ่มหรือหัวหน้าในกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ตำบลสวายจิก อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 11 กลุ่ม โดยใช้วิธีการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

2. ขอบเขตเนื้อหา

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาปัจจัยด้านทุนมนุษย์ที่มีผลต่อการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนตำบลสวายจิก อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ซึ่งทุนมนุษย์ประกอบด้วย 2 สิ่งคือ ทุนทางปัญญา ประกอบด้วยความรู้ ความสามารถในการเรียนรู้ ความเชี่ยวชาญเฉพาะ ทักษะ ประสบการณ์ที่คนสะสมเอาไว้ รวมทั้งความรู้ที่อยู่ในตัวเราที่เรียกว่า Tacit Knowledge และทุนทางแรงงาน เป็นความต้องการแรงงาน และมีแรงงานเพียงพอรวมถึงประสิทธิภาพในการทำงาน

3. กรอบแนวคิดของโครงการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ปัจจัยด้านทุนมนุษย์ที่มีผลต่อการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนตำบลสวายจิก อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

คณะผู้วิจัยได้เก็บแบบสอบถามกับผู้นำกลุ่มหรือหัวหน้ากลุ่มวิสาหกิจชุมชน ในเขตพื้นที่ตำบลสวายจิก อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยใช้วิธีการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยมีเงื่อนไขในการคัดเลือกคือ เลือกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่ดำเนินการก่อตั้งและมีการดำเนินการตามจริง จำนวน 11 กลุ่ม ดังนี้ 1)วิสาหกิจชุมชนส่งเสริมผลิตภัณฑ์ข้าวชุมชนหอมมะลิ 105 ม.2 2)วิสาหกิจชุมชนเลี้ยงไก่พื้นเมืองและไก่ชน ม.2 3)วิสาหกิจชุมชนเกษตรผสมผสานบ้านสวายจิก ม.1 4)วิสาหกิจชุมชนตีเหล็กบ้านใหม่ ม.4 5) วิสาหกิจชุมชนกลุ่มปลูกข้าวหอมมะลิ ม.7 6) วิสาหกิจชุมชนเกษตรผสมผสานบ้านเอมัย ม.17 7)วิสาหกิจชุมชนเกษตรผสมผสานบ้านสวายจิกม.2 8)วิสาหกิจชุมชนเกษตรอินทรีย์ผสมผสานครบวงจร บ้านโคกหิน ม.19 9)วิสาหกิจชุมชนกลุ่มทำขนมบ้านใหม่ ม.4 10)วิสาหกิจ

ชุมชนชาวหอมมะลิ ม.14 11)วิสาหกิจชุมชนผู้ปลูกข้าวนาปี ม.5

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งได้สร้างขึ้นตามวัตถุประสงค์และกรอบแนวคิดการวิจัยที่กำหนดขึ้น โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของประชากรที่จำนวน 6 ข้อ ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน รายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่ได้รับในปัจจุบัน และ ตำแหน่งงานที่ทำในปัจจุบัน ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับทุนมนุษย์ จำนวน 17 ข้อ โดยครอบคลุม เนื้อหาเกี่ยวกับทุนมนุษย์ทั้ง 2 ด้าน ได้แก่ ด้านทุนทางปัญญา จำนวน 8 ข้อ ด้านทุนแรงงาน จำนวน 9 ข้อ ลักษณะแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale)

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการปัจจัยส่งเสริมการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง

3. การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

3.1 ศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

3.2 ดำเนินการลงพื้นที่วิจัยเพื่อศึกษาบริบททั้งหมดและนำผลของการศึกษาตามข้อ 1 มาสร้างแบบสอบถามซึ่งในการสร้างแบบสอบถามนั้น ให้ประชากรที่ใช้ในการวิจัยที่เป็นคนในพื้นที่ร่วมกำหนดแนวทางในการทำแบบสอบถาม โดยแบ่งแบบสอบถามเป็น 3 ตอน โดยพิจารณาถึงรายละเอียดที่ครอบคลุมความมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ของการวิจัย

3.3 เมื่อได้แบบสอบถามฉบับเรียบร้อยแล้วนำแบบสอบถามเสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อพิจารณาความเหมาะสมความถูกต้องของการใช้ภาษาและครอบคลุมเนื้อหาของการวิจัยและแก้ไขปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

3.4 ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือโดยการนำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญแล้วไปทดลองเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างอีกรอบหนึ่งคือประชากรที่อยู่ในวัยทำงานที่ประกอบด้วยอาชีพเกษตรกรรม รับราชการ รับจ้างทั่วไป และ ค้าขาย ในเขตพื้นที่ตำบลสวายจิก อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ เพื่อหาข้อผิดพลาดเกี่ยวกับการเก็บข้อมูล และนำแบบสอบถามมาปรับปรุงเพื่อให้ตรงกับข้อมูลอย่างถูกต้องอีกครั้งหนึ่ง

3.5 คณะผู้วิจัยดำเนินการลงพื้นที่เก็บข้อมูล

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนและวิธีการ ดังนี้

4.1 ดำเนินการเตรียมแบบสอบถามตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างพร้อมกับตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วน และความสมบูรณ์ของเอกสารแบบสอบถามเพื่อเตรียมนำออกลงพื้นที่เก็บข้อมูล

4.2 ดำเนินการลงพื้นที่เพื่อเก็บข้อมูลกับกลุ่มวิสาหกิจชุมชนตำบลสวายจิก จำนวน 11 กลุ่ม

4.3 ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนครบถ้วนของจำนวนแบบสอบถาม

4.4 นำข้อมูลจากแบบสอบถามที่ได้รับไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

5. ด้านการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้วิธีสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) โดยการหาความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นของชุมชนตำบลสวายจิก อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยใช้วิธีสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยนำเสนอข้อมูลในรูปแบบตาราง

ตอนที่ 3 วิเคราะห์ผลจากแบบสอบถามเชิงคุณภาพ นำมาเรียบเรียงเนื้อหารายละเอียดแล้วคณะผู้วิจัย

ตีความ และให้ผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้ตรวจสอบความถูกต้องของงานวิจัยและทำการสรุปผล

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้บริหารหรือหัวหน้ากลุ่มวิสาหกิจชุมชน

1. ด้านเพศพบว่า ผู้ที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 100
2. ด้านอายุพบว่าผู้ที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุมากกว่า 50 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 66.7 รองลงมา 41 – 50 ปี คิดเป็นร้อยละ 33.3 ตามลำดับ
3. ด้านระดับการศึกษาพบว่าผู้ที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาระดับ มัธยมศึกษาตอนต้นหรือเทียบเท่า คิดเป็นร้อยละ 44.4 รองลงมาสำเร็จการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่าคิดเป็นร้อยละ 33.3 สำเร็จการศึกษาประถมศึกษา 6 คิดเป็นร้อยละ 11.1 และ ต่ำกว่าประถมศึกษา 6 คิดเป็นร้อยละ 11.1 ตามลำดับ
4. ด้าน ประสบการณ์ในการทำงาน/ในการประกอบอาชีพพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการทำงาน/ประกอบอาชีพมากกว่า 10 ปี คิดเป็นร้อยละ 88.9 รองลงมา 3 – 6 ปี คิดเป็นร้อยละ 11.1 ตามลำดับ
5. ด้านรายได้เฉลี่ยที่ได้รับในปัจจุบันพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยที่ได้รับในปัจจุบันต่ำกว่า 5,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 77.8 รองลงมา 5,001 - 10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 22.2 ตามลำดับ

นอกจากนี้คณะผู้วิจัยได้สรุปผลการดำเนินการวิจัยตามวัตถุประสงค์ในหัวข้อ ทุมนุสรณ์ที่ส่งผลต่อการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน ตำบลสวายจิก อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยทำการเก็บข้อมูลจากหัวหน้ากลุ่มวิสาหกิจชุมชนได้ดังนี้

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทุนมนุษย์ของผู้บริหารหรือหัวหน้ากลุ่มวิสาหกิจชุมชน ด้านทุนทางปัญญาพบว่า ทุนมนุษย์ด้านทุนทางปัญญาของผู้บริหารหรือหัวหน้ากลุ่มวิสาหกิจชุมชนภาพรวมส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.40 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ท่านมีความสามารถในการเรียนรู้ และแก้ไขปัญหาต่างๆที่เกิดจากการทำงานในอาชีพของตนได้ ท่านมีความเชี่ยวชาญเฉพาะในอาชีพ ท่านมีโอกาสแสวงหาความรู้ใหม่ๆอยู่เสมออยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.00 รองลงมา ท่านสามารถนำความรู้จากการศึกษา เล่าเรียนมาประยุกต์ใช้กับงานปัจจุบันของตนเองได้ สามารถถ่ายทอด หรือให้คำแนะนำเพื่อนร่วมงานหรือบุคคลที่มาขอคำแนะนำได้อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.44 ท่านมีทักษะการสื่อสารที่รวดเร็ว เข้าใจง่ายอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.22 ท่านมีทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลขที่แม่นยำ ไม่ผิดพลาดอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.11 และท่านมีทักษะการใช้เทคโนโลยีในการสื่อสารเพื่อลดขั้นตอนในการทำงานได้อยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดเท่ากับ 2.00 ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทุนมนุษย์ของผู้บริหารหรือหัวหน้ากลุ่มวิสาหกิจชุมชน ด้านทุนทางแรงงานพบว่า ทุนมนุษย์ด้านทุนแรงงานของผู้บริหารหรือหัวหน้ากลุ่มวิสาหกิจชุมชนภาพรวมส่วนใหญ่อยู่ในระดับ ปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า แรงงานที่ใช้หาได้ง่ายโดยทั่วไปในชุมชนอยู่ในระดับ มากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.88 รองลงมา ท่านคิดว่าแรงงานที่มีอยู่ปัจจุบันมีเพียงพอ ท่านต้องการลดต้นทุนในการจ้างแรงงานอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.00 ลูกค้ายินดีจ่ายเงินน้อยเลยให้ทำให้ลดจำนวนแรงงานอยู่ในระดับปานกลางมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.00 แรงงานมีความพึงพอใจต่อค่าตอบแทนที่ได้รับอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.88 แนวโน้มแรงงานในหน่วยงานของท่าน (5 ปีย้อนหลัง) ท่านอยากได้แรงงานเพิ่มอยู่ในระดับ น้อย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.44 แรงงานไปอยู่กับกิจการอื่นที่เป็นประเภทเดียวกันอยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.22 และ ผู้สมัครมีคุณสมบัติที่ไม่เหมาะสมกับงานอยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดเท่ากับ 1.55 ตามลำดับ

อภิปรายผล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้บริหารหรือหัวหน้ากลุ่มวิสาหกิจชุมชน

1. ด้านเพศพบว่า ผู้ที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย เนื่องจากว่าหัวหน้ากลุ่มวิสาหกิจชุมชนได้รับการแต่งตั้งให้เป็นหัวหน้ากลุ่มจากการเป็นผู้นำชุมชน หรือผู้ใหญ่บ้านเนื่องจากได้รับความไว้วางใจจากสมาชิกกลุ่มนั้นๆ

2. ด้านอายุพบว่าผู้ที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุมากกว่า 50 ปีขึ้นไปเนื่องจากหัวหน้ากลุ่มส่วนใหญ่จะคัดเลือกจากการเป็นผู้นำชุมชน และมีประสบการณ์ดังนั้นสมาชิกส่วนใหญ่ก็จะเลือกให้เป็นผู้นำชุมชน

3. ด้านระดับการศึกษาพบว่าผู้ที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นหรือเทียบเท่า คิดเป็นร้อยละ 44.4 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสรสิขา ศรีนวล (บทคัดย่อ : 2552) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทุนทางสังคมกับความมั่นคงของมนุษย์ กรณีศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี พบว่าการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย /ปวช.ส่งผลให้ปัจจัยทุนทางสังคมอยู่ในระดับปานกลาง

4. ด้านประสบการณ์ในการทำงานในการประกอบอาชีพพบว่าผู้ที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการทำงาน/ประกอบอาชีพมากกว่า 10 ปี คิดเป็นร้อยละ 88.9 ในการตั้งกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ตามบริบทของกลุ่มหัวหน้ากลุ่มและสมาชิกมีประสบการณ์ในการประกอบอาชีพอยู่แล้วจึงได้จัดตั้งกลุ่มให้สอดคล้องกับประสบการณ์ที่มี

5. ด้านรายได้เฉลี่ยที่ได้รับในปัจจุบันพบว่าผู้ที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยที่ได้รับในปัจจุบันต่ำกว่า 5,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 77.8 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สรสิขา ศรีนวล (บทคัดย่อ : 2552) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทุนทางสังคมกับความมั่นคงของมนุษย์ กรณีศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี พบว่ามีรายได้ต่ำกว่า 6,000 บาทส่งผลให้ปัจจัยทุนทางสังคมอยู่ในระดับปานกลาง

นอกจากนี้คณะผู้วิจัยได้สรุปผลการดำเนินการวิจัยตามวัตถุประสงค์ในหัวข้อ ทุนมนุษย์ที่ส่งผลต่อการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน ตำบลสวายจิก อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยทำการเก็บข้อมูลจากหัวหน้ากลุ่มวิสาหกิจชุมชนได้ดังนี้

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทุนมนุษย์ของผู้นำหรือหัวหน้ากลุ่มวิสาหกิจชุมชน ด้านทุนทางปัญญาพบว่าทุนมนุษย์ด้านทุนทางปัญญาของผู้นำหรือหัวหน้ากลุ่มวิสาหกิจชุมชนภาพรวมส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ผู้นำหรือหัวหน้ากลุ่มวิสาหกิจชุมชนมีความสามารถในการเรียนรู้ และแก้ไขปัญหาต่างๆที่เกิดจากการทำงานในอาชีพของตนได้ มีความเชี่ยวชาญเฉพาะในอาชีพ ท่านมีโอกาสแสวงหาความรู้ใหม่ๆอยู่เสมออยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ สามารถนำความรู้จากการศึกษา เล่าเรียนมาหรือจากการได้อบรมพัฒนาจากหน่วยงานต่างๆที่จัดให้มาประยุกต์ใช้กับงานปัจจุบันของตนเองได้ สามารถถ่ายทอด หรือให้คำแนะนำเพื่อนร่วมงานหรือเพื่อนร่วมอาชีพหรือบุคคลที่มาขอคำแนะนำได้อยู่ในระดับปานกลาง มีทักษะการสื่อสารที่รวดเร็ว เข้าใจง่ายอยู่ในระดับปานกลาง มีทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลขที่แม่นยำ ไม่ผิดพลาดอยู่ในระดับปานกลาง และมีทักษะการใช้เทคโนโลยีในการสื่อสารเพื่อลดขั้นตอนในการทำงานได้อยู่ในระดับน้อย ตามลำดับและจากที่กล่าวมาทั้งหมด สรุปได้ว่าปัจจัยส่วนบุคคลนั้นส่งผลต่อทุนทางปัญญาเพราะผู้นำหรือหัวหน้ากลุ่มวิสาหกิจชุมชนมีบทบาทในการพัฒนาชุมชน การเชื่อมโยงภูมิปัญญา วัฒนธรรมมาผสมผสานให้เป็นผลิตภัณฑ์ชุมชน แต่อย่างไรก็ตามกลุ่มวิสาหกิจชุมชนบางกลุ่มยังขาดการต่อยอดองค์ความรู้ แนวทางการปฏิบัติ และการต่อยอดเชิงพาณิชย์อย่างเป็นรูปธรรม ส่วนใหญ่ต้องเผชิญปัญหาภัยกับทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทุนมนุษย์ของผู้นำหรือหัวหน้ากลุ่มวิสาหกิจชุมชน ด้านทุนทางแรงงานพบว่า ทุนมนุษย์ด้านทุนแรงงานของผู้นำหรือหัวหน้ากลุ่มวิสาหกิจชุมชนภาพรวมส่วนใหญ่อยู่ในระดับ ปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า แรงงานที่ใช้หาได้ง่ายโดยทั่วไปในชุมชนอยู่ในระดับ มากที่สุดเพราะส่วนใหญ่ในชุมชนจะประกอบอาชีพที่คล้ายคลึงกันหรือเหมือนกันทำให้สามารถเลือกแรงงานได้ไม่ยาก รองลงมาแรงงานที่มีอยู่ปัจจุบันมีเพียงพอ ท่านต้องการลดต้นทุนในการจ้างแรงงาน อยู่ในระดับมาก ลูกค้าสั่งสินค้าน้อยเลยให้ทำให้ลดจำนวนแรงงานอยู่ในระดับปานกลาง แรงงานมีความพึงพอใจต่อค่าตอบแทนที่ได้รับอยู่ในระดับปานกลางอันเนื่องมาจากแรงงานหาได้โดยทั่วไปในชุมชนแล้วอีกทั้งสมาชิกในกลุ่มมีความรู้เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ชุมชนนั้นเป็นอย่างดีทำให้สามารถดำเนินการเองได้โดยไม่ต้องจ้างแรงงานเพิ่ม แนวโน้มแรงงานในหน่วยงานของท่าน ท่านอยากได้แรงงานเพิ่มอยู่ใน

ระดับ น้อย แรงงานไปอยู่กับกิจการอื่นที่เป็นประเภทเดียวกันอยู่ในระดับน้อย และ ผู้สมัครมีคุณสมบัติที่ไม่เหมาะสมกับงานอยู่ในระดับน้อย ตามลำดับ ซึ่งชี้ให้เห็นข้อมูลหลายประเด็นที่เกี่ยวข้องกับทุนทางแรงงาน คือ ลักษณะการประกอบอาชีพส่วนใหญ่ของประชากรในกลุ่มตำบลสวายจิก อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ซึ่งมีความสอดคล้องกับการตั้งกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ซึ่งมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ อิทธิศักดิ์ พลศรี (บทคัดย่อ : 2551) ได้ศึกษาบทบาทหน้าที่และคุณลักษณะผู้นำในการสร้างความเข้มแข็งของชุมชน และศึกษาระบบการทำงานของผู้ใช้ในการสร้างความเข้มแข็งของชุมชน โดยทำการวิจัยเชิงคุณภาพ สัมภาษณ์เจาะเพื่อลึกผู้ที่เกี่ยวข้องในฐานะที่เป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 15 คน จากการศึกษาพบว่า การที่ชุมชนเข้มแข็งได้นั้นผู้นำชุมชนเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการสร้างความเข้มแข็ง โดยการเป็นผู้ประสานงานทั้งภายในและภายนอกองค์กร เป็นผู้จัดให้มีการศึกษาอบรมและดูงาน ผู้นำเป็นผู้พาคิดพาทาเป็นตัวอย่าง ผู้นำเป็นผู้ที่มีบทบาทในการควบคุมความสัมพันธ์ภายในกลุ่มผ่านกรรมการและสมาชิก เป็นผู้ให้คนให้โทษแก่สมาชิก ผู้นำมีบทบาทเป็นผู้ริเริ่มและกระตุ้นให้สมาชิก/ชุมชนอยากกระทำ ผู้นำทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาและเป็นผู้สร้างศรัทธาให้เป็นศูนย์รวมจิตใจของกลุ่ม/ชุมชน

ข้อเสนอแนะ

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทุนมนุษย์ของผู้นำหรือหัวหน้ากลุ่มวิสาหกิจชุมชน ด้านทุนทางปัญญาพบว่า ทุนมนุษย์ด้านทุนทางปัญญาของผู้นำหรือหัวหน้ากลุ่มวิสาหกิจชุมชนในข้อท่านมีทักษะการใช้วัสดุอุปกรณ์และเทคโนโลยีในการสื่อสารหรือเพื่อลดขั้นตอนในการทำงานได้อยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดเท่ากับ 2.00 ซึ่งตรงกับความต้องการของหัวหน้ากลุ่มหรือผู้นำกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่มีความต้องการวัสดุ อุปกรณ์ในการใช้ดำเนินการกับกลุ่มวิสาหกิจให้มีความทันสมัยและเกิดความรวดเร็วในการทำงานให้ดียิ่งขึ้น

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทุนมนุษย์ของผู้นำหรือหัวหน้ากลุ่มวิสาหกิจชุมชน ด้านทุนทางแรงงานในข้อผู้สมัครมีคุณสมบัติที่ไม่เหมาะสมกับงานอยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดเท่ากับ 1.55 แสดงให้เห็นว่าคุณสมบัติของสมาชิกในกลุ่มมีคุณสมบัติที่เหมาะสมเพราะมีระดับความคิดเห็นในข้อนี้อยู่ในระดับน้อยแต่ถ้าจะมีเหตุผลบางประการที่ส่งผลทำให้ภาพรวมด้านทุนทางแรงงานภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เช่น ระบบการบริหารจัดการภายในกลุ่ม ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ศรีปริยญา ธูประจ่าง, 2546 ในเรื่องการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน ด้วยการใช้ความรู้จากพื้นฐานภูมิปัญญาเดิมผสมผสานองค์ความรู้ใหม่ และเทคโนโลยีที่เหมาะสม เกิดเป็นผลิตภัณฑ์ของชุมชน มีการบริหารจัดการต้นทุนในชุมชน มุ่งหวังอรรถประโยชน์สูงสุดต่อชุมชน สร้างอาชีพที่ยั่งยืนและมีรายได้มั่นคง ซึ่งมีรูปแบบของวิสาหกิจชุมชนที่ประกอบกิจการแบบเดี่ยว และในรูปแบบเครือข่าย โดยวิสาหกิจชุมชนได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง

ข้อเสนอแนะเพื่อการดำเนินการวิจัยครั้งต่อไป

1. การศึกษาวิจัยในครั้งต่อไป ควรมีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยวิธีการอื่น ๆ นอกจากการใช้แบบสอบถาม เช่น การสังเกตแบบมีส่วนร่วม เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่ครอบคลุมและมีความแม่นยำมากยิ่งขึ้น

2. อาจศึกษาถึงตัวแปรอื่น ๆ ที่คาดว่าจะสามารถร่วมกันพยากรณ์ความพึงพอใจได้
ตอบแบบสอบถามในครั้งนี้เป็นอย่างดีและขอขอบคุณผู้มีส่วนเกี่ยวข้องที่ให้ความช่วยเหลือทุกท่านที่ได้เอย่ยนามในที่นี้
กิตติกรรมประกาศ

วิจัยนี้สำเร็จได้ด้วยความอนุเคราะห์อย่างดียิ่งจาก คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัย ราชภัฏบุรีรัมย์ที่แนะนำแก้ไขและปรับปรุงข้อบกพร่องต่างๆ รวมทั้งคณาจารย์ทุกท่านที่ได้ ร่วมวิจัยและผู้เชี่ยวชาญทุกท่านที่กรุณาให้ข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะ ตรวจสอบ ปรับปรุง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของทุกท่านเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ องค์การบริหารส่วนตำบลสวายจิก ผู้นำชุมชนและหัวหน้ากลุ่มวิสาหกิจชุมชนและชาวตำบลสวายจิก อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ทุกท่าน ที่ได้ให้ความร่วมมือในการ

บรรณานุกรม

- นิสดารก์ เวชยานนท์. (2552). มิติใหม่ในการบริหารทุนมนุษย์. พิมพ์ครั้งที่ 2. นนทบุรี : เดอะ กราฟฟิโก ซิสเต็มส์.
- ศรีปริญญา ฐูประจ่าง. (2546). การพัฒนาวิสาหกิจชุมชนในต่างประเทศและในบริบทของไทย. คำบรรยายในการอบรมเชิงปฏิบัติการการวิจัยเพื่อเพิ่มประสิทธิผลของวิสาหกิจชุมชน ภาคเหนือตอนบน ณ ศูนย์วิจัยเพื่อเพิ่มประสิทธิผลทางการเกษตร เชียงใหม่ : คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สรสิชา ศรีนวล. (2552). ความสัมพันธ์ระหว่างทุนทางสังคมกับความมั่นคงของมนุษย์ : กรณีศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี.วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (พัฒนาสังคม). กรุงเทพฯ : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- องค์การบริหารส่วนตำบลสวายจิก. (2560). แผนพัฒนาสามปี (พ.ศ. 2560-2562). บุรีรัมย์ : องค์การบริหารส่วนตำบลสวายจิก